

On són els arbres?

Josep Chapa & Matilde Portalés

11

© Josep Chapa
Il·lustracions de Matilde Portalés
165 x 190 mm., 24 pàgines
Enquadernació en rústica

© 2009 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
☎ 961 590 883
info@bullent.net
Disseny: Miquel Mollà

PROPOSTES DIDÀCTIQUES PER A TREBALLAR ELS DÉCOVINILS per Júlia Villaescusa

Ací teniu unes propostes per a treballar a classe els *Déconvinils* amb els personatges del llibre *On són els arbres?*

1. **Crear un racó del conte amb la decoració dels vinils pegada al mur.** Allí els xiquets hi poden anar i llegir el conte en veu alta per parelles. És una forma de memoritzar el conte i a més d'ajudar a la immersió lingüística de xiquets que no parlen valencià amb el recolzament visual de les imatges.

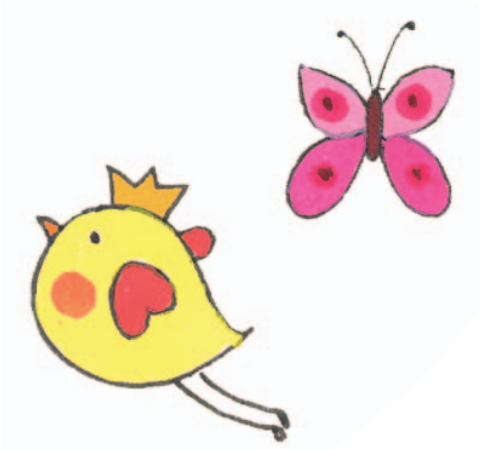
2. **Jocs amb la Interculturalitat:** aprofitant que els xiquets del conte tenen diverses nacionalitats, jugar a que cada xiquet trie un personatge i fer una petita interpretació, participació... amb què pensarà cadascun d'ells sobre la natura, els arbres, etc... i altres coses que té la vida aprofitant la diversitat de races i han viscut coses diferents amb la natura i l'entorn... Així, els xiquets de l'aula es senten identificats amb la història i es fomenta l'acceptació de la diversitat i el diàleg a classe entre els menuts.

3. **Fomentar la imaginació plàstica de l'infant.** Començar un mural a classe amb els dibuixos originals de la il·lustradora, Matilde Portalés (pegar els vinils al paper),... a partir d'ací, completar tota l'escena amb la imaginació dels menuts, afegir més arbres (treballar les tipologies i els noms), cases..., fer una escena de nit i una escena de dia amb els 5 personatges. Una vegada acabat, cada infant pot escriure el seu propi conte de tot el que ha pintat a classe.

4. **Creació de mòbils amb els vinils.** Pegar-los sobre un cartró ploma, retallar-los, posar-li un fil transparent i penjar-lo al sostre. Aprofitar les imatges per a contar el conte i parlar-los als xiquets de la natura, els arbres, l'ecologia. Després, cadascun farà el seu propi mòbil de la història: un arbre, un personatge...

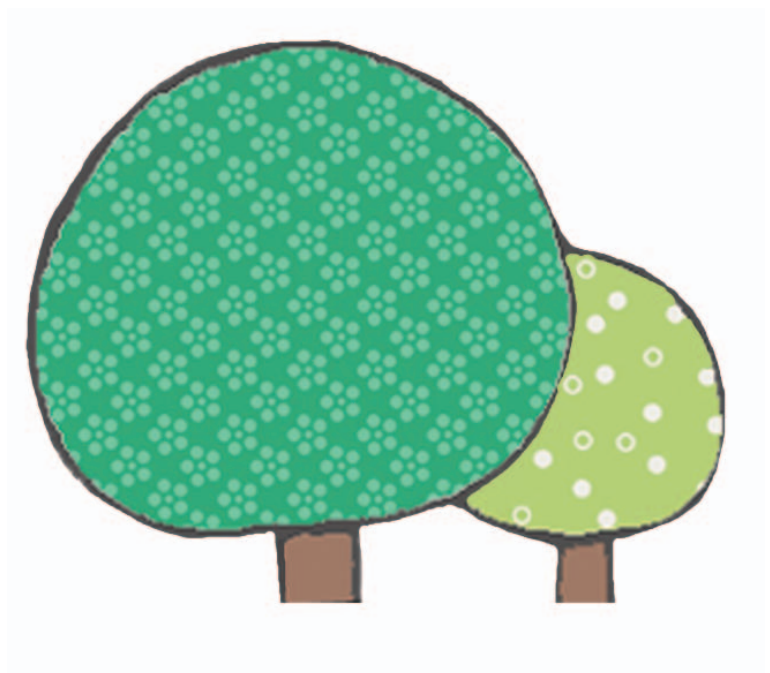

5. **Creació de titelles amb els vinils:** pegar els 5 personatges (Martina, Aitana, Josep, Guillem i David) damunt d'un cartró ploma, retallar la forma, afegir un pal fi a baix i fer una dramatització de la història a classe. Cada nen és un dels personatges. Es va canviant de personatge per a que vegem distintes visions de la història i la visquen en 1ª persona.

6. **Creació d'un conte il·lustrat. Fem el nostre conte il·lustrat dels arbres.** Fer una maqueta amb cartolina blanca de 28x28 cm. aproximadament. Tallar 10 fulls. Dissenyar una portada (com ho fa la il·lustradora) aprofitant els Décovinils. Afegir el nostre títol de la història. A dintre, peguem els personatges, i pintem una petita escena amb text a cada pàgina. Es pot treballar per grups i que entre tots munten un xicotet conte dels arbres.

7. **Juguem i coneixem els arbres: El mural dels arbres.** Pegar els vinils dels arbres que ha fet la il·lustradora a un full de paper continu blanc gran... A partir d'ahí, cada infant tria un arbre (la palmera, la garrofera, l'ametler, el pi...) i el dibuixarà. Quan acabem, posem tots el arbres en comú i els afegim al mural. A baix, escriurem el nom de cada arbre i cada nen conta quin tipus d'arbre ha dibuixat i com és aquest arbre per a que tots els coneguen. Aprofitarem el mural per a exposar-lo en el dia de l'arbre.

PROPOSTES DIDÀCTIQUES I SUGGERIMENTS DE LECTURA

per Roser Martínez i Isabel Mingo

CONTINGUT:

A la ciutat ha desaparegut el verd. No es veu ni un arbre. Martina i els seus amics els busquen per tot arreu. Estan preocupats perquè han parlat a classe de com són d'importants per moltes coses. Pregunten al forner, a la fruitera, a la taxista... però serà la poetessa qui els orientarà i a la fi els trobaran. Parlant amb cadascun dels arbres comprenen el perquè de la seua desaparició. Finalment es posen a l'acció perquè un esdeveniment com el que ha passat no torne a ocórrer.

LES IL·LUSTRACIONS:

Les il·lustracions es corresponen perfectament amb el text. Han captat l'aire senzill i poètic que impregna el conte. Són tendres i molt imaginatives fascinant des del principi el lector o lectora. Amb la seua màgia estimulen la creativitat i la bellesa.

L'AUTOR: JOSEP CHAPA

Josep és professor de geografia i història, estima molt la natura i sempre que pot gaudeix d'ella. Ha escrit unes quantes novel·les de literatura juvenil i dos contes adreçats als més menuts. Un pardalet ens ha dit que li encanta conèixer les opinions que sobre els seus llibres tenen els seus lectors i lectores. Per això ha posat a la vostra disposició el seu bloc: josepchapamingo.blogspot.com

LA IL·LUSTRADORA: MATILDE PORTALÉS

Matilina com també se la coneix, és il·lustradora i ella diu que una de les coses que més li agrada és crear i dibuixar contes i històries boniques. Ha dibuixat molts i molts contes i totes les il·lustracions són tendres i màgiques.

El seu bloc: <http://blog.matilina.com/>

ABANS DE LA LECTURA

Abans de realitzar la lectura del conte és convenient que les xiquetes i els xiquets estiguen motivats per conèixer-lo. Si aconseguim captar el seu interès haurem donat un pas important per facilitar-los la comprensió i la pròpia lectura del llibre.

Començarem, doncs, per mostrar el conte, observar la portada, els colors, les il·lustracions, indicar el títol i fer unes quantes hipòtesis sobre totes aquestes coses. Exemple:

- Quina expressió mostren la xiqueta i el xiquet de la portada?
- Què deu voler dir el títol?
- Són uns dibuixos alegres?

Una vegada il·lusionats per a gaudir de la lectura del llibre, el llegirem espaiet, donant l'aire de misteri necessari per a intrigar-los, així com l'èmfasi que calga en cada moment. Una lectura com "de mestra".

DESPRÉS DE LA LECTURA

Preguntes de comprensió:

- ◆ Què descobreix Martina quan mira per la finestra?
.....
- ◆ Què descobrim nosaltres des de la nostra classe?
.....
- ◆ De què parlen en l'assemblea les xiquetes i xiquets del conte?
.....
- ◆ I nosaltres de què parlem en les nostres?
.....
- ◆ Què els va explicar dels arbres la mestra Isabel?
.....
- ◆ Quantes coses més sabem nosaltres dels arbres?
.....
- ◆ Quines coses van fer per trobar-los?
.....
- ◆ On estaven amagats els arbres?
.....
- ◆ On es podien haver amagat també?
.....
- ◆ Per què s'havien amagat?
.....
- ◆ Què faríeu vosaltres perquè no s'amagaren?
.....
- ◆ Quins són els arbres que apareixen en el conte? En coneixeu algun més? Sabeu el nom dels arbres que tenim al nostre voltant?
.....
.....

FITXA DE LECTURA

Títol:

Autor/a: Il·lustrador/a:

Editorial:

Col·lecció:

Quin és el tema principal:

.....

Quins són els protagonistes

T'ha agradat? Per què?:

No t'ha agradat Per què?:

JOCS DE LLENGUA

♦ Veritat o Fals: (col·loca una V o una F segons siga veritat o fals)

Els arbres ens ajuden a respirar net _____

Tots els arbres perden les fulles a la tardor _____

Els arbres produeixen oxigen _____

Les nostres ciutats estan molt netes _____

Martina i els seus amics trobaren els arbres _____

Les pomes, les peres, les taronges són fruites dels arbres _____

♦ Ordena i copia les frases següents:

A classe la assemblees fem

.....

Els fan als niu pardalets arbres

.....

Les són boniques més ciutats netes

.....

♦ Separa les frases correctament:

Els arbres ens fan ombra els dies de calor

Els arbres atrapen el fum amb les fulles

El taronger és un arbre fruiter

♦ Buscar paraules

Que comencen amb A com "arbre", (amiga....)

Que acaben amb “i” i amb “a” com “Martina”, (cosina....)

Que siguin curtes com “pi”, (fil...)

Que siguin llargues com “garrofera”, (palmera...)

◆ Quines són les paraules següents?: (les vocals han fugit)

S_lz_	p_lm_r_	_l_v_r_
r__r_	X_p	_m_tl_r
c_rr_sc_	t_r_ng_r	

◆ Resol els següents missatges secrets sabent que:

a= 5 e=2 i=4 o=7 u=6

• C(5)l q(6)(2) (5)j(6)d(2)m (5) n(7) (2)mbr(6)t(5)r (2)ls c(5)rr(2)rs n(4)
(2)ls p(5)r(5)cs.

• N(3+2+2)s(4+1)l(5-3)s (1+4) l(9-4) cl(3+2)ss(9-7) t(2+2+1)mb(4-2)
f(1+1)m (1+4)ss(6-4)mb(1+1) (8-3).

◆ Resol l'encreuat

En aquesta activitat descobriràs 5 oficis: taxista, mestra, dentista, agrador i músic.

1. Persona que deixa els espais públics nets.....
2. Professional que ens du d'un lloc a l'altre en cotxe.....
3. Metge estomatòleg.....
4. Persona que ensenya als seus alumnes.....
5. Persona que té un ofici musical.....

◆ Resol la Sopa de lletres

Busca d'esquerra a dreta i de dalt a baix les paraules següents: palmera, plàtan, garrofer, taronger, olivera, pi i xop.

B	A	G	H	I	O	F	D	L	M	N
P	L	À	T	A	N	L	M	S	A	U
A	N	V	T	A	R	O	N	G	E	R
L	V	C	I	O	L	I	V	E	R	A
M	E	R	R	O	P	A	E	O	B	U
E	Q	S	X	O	P	L	A	E	M	C
R	L	U	T	F	I	G	H	I	M	A
A	M	N	E	O	P	Q	D	O	I	X
G	A	R	R	O	F	E	R	E	L	L

◆ Fem rodolins i poemes

A partir dels noms dels arbres, dels noms que apareixen en el conte o dels noms de la classe, els xiquets i les xiquetes poden inventar-se rodolins i poemes. Exemple:

La Martina
no és una nina

El Josep i el David
se'n van de matí
a jugar al jardí

Eixa palmera
és de primera

TREBALLEM EL SENTIT DE L'HUMOR I LA MEMÒRIA

◆ Acudits

“Estaven una pera i una tomata esperant en la parada de l'autobús i la tomata li diu a la pera: –Vosté quant de temps espera? I la pera li respon: –Des que vaig nàixer!”

“Què li va dir un arbre a un altre? Ens deixaren ben plantats!”

“Dues olives fan alpinisme i una cau de dalt a baix i plorant diu: –Ai, crec que m'he trencat un os! I l'altra li contesta: –Però si som farcides d'anxova!”

“Quina planta és la que camina? La planta dels peus!”

◆ Endevinalles (*Recull d'endevinalles*, F. Salvà, Susaeta, edicions)

Campaneta dolça,
fruita del perer,
groguenca i verdosa
què penses què és?
(la pera)

Si fa sol, no et deixa:
s'estira, s'arronsa,
s'amaga al darrere;
si hom s'asseu, reposa.
Què és, doncs la cosa?
(l'ombra)

Un art noble que s'expressa,
per l'escala musical;
les notes pugen i baixen,
guiades per just compàs.
(la música)

Som de família valenta
i pel fred no ens espantem,
puix a l'estiu ens vestim
i a l'hivern ens despullem.
(els arbres)

◆ Embarbussaments (*Travallengües*. Cristòfol Martí. Google, E. I. Barrets i barrufets)

“Visc al bosc i busque visc.
Visc del visc que busque al bosc”

“Xè quin fum fa! Més fum farà”

“La pluja que arruixa els carrers/plim plam, plam plim.
Omplin de gotes els barrets/plam plim, plim plam”

◆ Refranys (*Tots els refranys catalans*. Anna Parés i Puntas; edicions 62)

“Qui amb bona mestra està, bon ofici aprén”

“Quan el cel fa borreguets. L'aigua cau a canterets”

“A casa del músic, qui no canta taral·leja”

“Arbre ben plantat, dóna bon resultat”

“Dels arbres fruiters, planten a milers”

◆ Cançons (podem cantar i escenificar cançons relacionades amb la natura) Exemple:

El Pomer

Cinc pomes té el pomer / de cinc una, de cinc una / cinc pomes té el pomer / de cinc una va caient.

Si mireu el vent d'on ve / veureu el pomer com balla / si mireu el vent d'on ve / veureu ballar el pomer.

Quatre pomes té el pomer / de quatre una, de quatre una / quatre pomes té el pomer / de quatre una va caient

(es van repetint les estrofes fins arribar a zero pomes)

El gegant del Pi

El gegant del Pi ara balla, ara balla / el gegant del Pi ara balla pel camí.

El gegant de la ciutat ara balla, ara balla / el gegant de la ciutat ara balla pel mercat.

TALLER D'EXPRESSIONI PLÀSTICA I TEATRE

◆ Dibuixar el conte. Dibuixar un poble. Dibuixar arbres “màgics”...

◆ Dibuixar el conte per resumir-lo en quatre vinyetes (segons el nivell del curs es pot escriure una frase que explique cada vinyeta).

◆ *On són els arbres?* és un conte fàcil de representar i amb unes il·lustracions que fan créixer la imaginació. Suggestim:

- Realitzar una assemblea per a preparar el teatre. No hem de perdre de vista que les assemblees són una bona eina per a educar tota una sèrie de valors i hàbits (triar els personatges, respectar el torn de paraula, saber esperar, atendre el que diguen els altres, insistir sobre el respecte a la natura...) els quals fan créixer el grup baix l'atenta mirada de la mestra o del mestre. Una assemblea amb el tema del teatre donarà peu a que tots els xiquets i xiquetes de la classe puguin aportar frases sobre el tema que després els farà també protagonistes del teatre.

De l'assemblea poden eixir uns quants acords que convertirem en activitats. Ací en tenim algunes:

- Fer el mural d'un poble on les xiquets i els xiquetes poden posar en joc la seua imaginació i creativitat.

- Crear uns arbres que es puguin enganxar al mural per fer-los aparéixer i desaparéixer segons el moment del conte que s'estiga representant o contant.

- Repartiment dels personatges per escenificar el conte.

Per fer aquest taller es poden utilitzar materials de reciclatge: papers de diari i revistes, botons, taps de suro, caixetes, pinyols de fruites...

Tant el mural com els arbres entraran a formar part de la decoració de l'aula creant així un ambient càlid i motivador per a la representació teatral.

